

Co to jest włośnica?

Włośnica (trychinioza lub trychinelloza) to choroba pasożytnicza spowodowana spożyciem surowego lub niedogotowanego mięsa zarażonego larwami włośnia krętego (*Trichinelli*). Infekcja występuje bardzo często u pewnych gatunków dzikich zwierząt mięsożernych, ale także u świń hodowlanych. Na kontynencie europejskim odnotowano niedawno kilka wybuchów epidemii związanych ze spożyciem niedogotowanego mięsa końskiego.

Jak często włośnica występuje w Irlandii?

W Irlandii choroba ta jest bardzo rzadka. Do roku 2007 nie odnotowano żadnych przypadków zachorowań. W czerwcu 2007 wybuchła epidemia włośnicy w Polsce, w wyniku czego rozpoznano chorobę u osób podróżujących z Irlandii do Polski.

Czy włośnica jest niebezpieczna?

To zależy od ilości spożytych larw. Włośnica może przebiegać bardzo łagodnie, wręcz bezobjawowo. Większość przypadków ma jednak dosyć nieprzyjemny przebieg, ale właściwe leczenie zapewnia całkowity powrót do zdrowia. Bardzo rzadko choroba może skończyć się śmiercią.

Jakie są objawy włośnicy?

Objawy mogą być bardzo różne. W pierwszej fazie choroba objawia się obrzękiem oczu, któremu często towarzyszą problemy żołądkowo-jelitowe takie jak biegunka, wymioty oraz bóle i podrażnienie brzucha. Charakterystyczne są także zmęczenie, gorączka połączona z bólem głowy, dreszcze, kaszel, ból stawów i mięśni. W przypadku groźnej infekcji u pacjentów mogą wystąpić trudności z koordynacją ruchów a także problemy z sercem i oddychaniem. Choroba w swojej najgroźniejszej postaci może być śmiertelna.

W przypadku łagodnego lub umiarkowanego przebiegu choroby, objawy ustępują w przeciągu kilku miesięcy. Zmęczenie, osłabienie oraz biegunka mogą utrzymywać się przez dłuższy okres.

Jak szybko od momentu zakażenia pojawiają się pierwsze objawy?

Objawy choroby takie jak obrzęk oczu czy bóle mięśni zwykle pojawiają się w pierwszym lub drugim tygodniu po spożyciu zarażonego mięsa (okres ten może jednak wydłużyć się do 6 tygodni). Objawy żołądkowo-jelitowe mogą wystąpić już w przeciągu jednego lub dwóch dni po spożyciu zarażonego mięsa. Bardzo często zdarza się, że łagodne przypadki włośnicy nigdy nie zostają prawidłowo zdiagnozowane, a objawy choroby przypisuje się grypie lub innym pospolitym dolegliwościom.

W jaki sposób dochodzi do infekcji u ludzi i zwierząt?

Po spożyciu mięsa zawierającego cysty włośnia, kwasy żołądkowe w układzie pokarmowym człowieka lub zwierzęcia rozpuszczają twardą powłokę cysty uwalniając w ten sposób larwy. Te z kolei przedostają się do jelita cienkiego, gdzie po kilku dniach osiągają dojrzałość płciową. Samice składają jajeczka, które już jako larwy przedostają się do tętnic i wraz z krwią wędrują do mięśni. Tam larwy zwijają się i otorbijają (zamykają się w cyście). Do zakażenia dochodzi po spożyciu mięsa zawierającego otorbione larwy. Gotowanie mięsa w odpowiednio wysokiej temperaturze zabija larwy.

Jak często dochodzi do zakażenia włośnicą u zwierząt i ludzi w Irlandii?

Przypadki zachorowań na włośnicę u zwierząt są bardzo rzadkie, tak więc aby wykryć obecność larw należy przeprowadzić specjalne testy. Wieprzowinę przeznaczoną do konsumpcji bada się i wydaje zaświadczenia o czystości mięsa. Od kilku dziesięcioleci nie wykryto w irlandzkiej wieprzowinie larw włośnia. Badania dzikich zwierząt potwierdziły występowanie niewielkiej ilości larw u lisów irlandzkich.

Kto może zarazić się włośnicą?

Każdy, kto spożywa surowe lub niedogotowane mięso. Pasożyt występuje u wielu gatunków zwierząt. W największej ilości występuje u dzikich zwierząt mięsożernych. W obrębie Unii Europejskiej dotyczy to mięsa dzika, mięsa końskiego oraz wędzonych kiełbasek na bazie wieprzowiny. Poza Unią dotyczy to także mięs niedźwiedzi, dzikich kotów (takich jak kuguar), lisów, psów i wilków, a także fok i morsów.

Czy włośnicą można zarazić się od chorej osoby?

Nie, do infekcji dochodzi tylko po spożyciu surowego lub niedogotowanego mięsa zawierającego larwy włośnia.

Co należy zrobić w przypadku podejrzenia włośnicy?

Należy skontaktować się z lekarzem i powiadomić go o spożyciu surowego lub niedogotowanego mięsa.

W jaki sposób diagnozuje się włośnicę?

Objawami zakażenia włośnicą są nieżyt żołądka i jelit, mięśniobóle, obrzęk twarzy, wylewy podspojówkowe (zaczerwienienie „białej części oka”) oraz wzrost poziomu granulocytów kwasochłonnych (rodzaj białych ciałek krwi). Czasami trudno odróżnić włośnicę od chorób takich jak grypa czy dur brzuszny. Diagnozę można łatwo potwierdzić podstawowym badaniem krwi. W przypadku dalszych wątpliwości czasami pobiera się wycinek mięśnia z barku (biopsja mięśniowa).

Jak wygląda leczenie włośnicy?

Obecnie mamy dostęp do szerokiej gamy bezpiecznych środków przeciwpasożytniczych skutecznych w zwalczaniu choroby.

Jak zapobiegać włośnicy?

Skuteczne sposoby usuwania ryzyka zarażenia

- Gotowanie mięsa do momentu uzyskania czystych soków;
- Zamrażanie kawałków wieprzowiny nie grubszych niż 15 cm przez 20 dni w temperaturze - 15°C zabija wszystkie larwy
- Zamrażanie dziczyzny nie gwarantuje, tak jak w przypadku produktów wieprzowych, całkowitego usunięcia niebezpiecznych larw.

Postępowanie z mięsem z grupy podwyższonego ryzyka

- Przetworzone produkty mięsne na bazie wieprzowiny (różnego rodzaju kiełbasy) należy kupować tylko w zatwierdzonych, bezpiecznych źródłach i najlepiej gotować przed spożyciem

- Z surową dziczyzną, w tym z mięsem z dzika, należy obchodzić się zachowując najwyższe standardy czystości. Przed spożyciem należy dobrze ugotować.

Sposoby nieskuteczne w usuwaniu ryzyka zarażenia

- Sprawianie mięsa (zasolenie), poddawanie fermentacji, marynowanie, suszenie, wędzenie lub przygotowywanie w kuchence mikrofalowej nie gwarantują całkowitego usunięcia niebezpiecznych larw.

Opracowano 19 czerwca 2007

Ostatnia aktualizacja 10 stycznia 2008